

# EPIDURAALNE STEROIDIDE MANUSTAMINE

LÜHINIMETUS PILDIPANGAS: EPIDURAAL

## SISSEJUHATUS

Epiduraalne steroidide manustamine e. Epiduraal on interventsionaalne ravi protseduur epiduraalruumi ravimite manustamiseks. On teostatav, lähtudes patoloogiast, lülisamba kõikides piirkondades: sakraalkanalist kuni kaelalülideni.

## SAATEKIRI

Uuringu teostamiseks vormistatakse elektrooniline saatekiri.

## NÄIDUSTUSED

1. Lülidevahelise diski fibroosrõnga rebend
2. Spinaalstenoos
3. Radikulaarne valu

Kõikidel juhtudel tegemist tugeva valuga, mida ei ole võimalik kupeerida medikamentoosselt

## VASTUNÄIDUSTUSED

- Naha infektsioon punktsiooni kohal
- Antikoagulantide kasutamine ja hüübivushäired
- Trombotsüütopenia
- Äge viirusnakkus ja muu „külmetushaigus“
- Allergia kasutatavatele ravimitele ( suhteline, kui on võimalus kasutada teist ravimit, või mitte kasutada allergeeni)

## ETTEVALMISTUS

- Õde identifitseerib patsiendi, välistab võimalikud vastunäidustused ja selgitab varasemate sama piirkonna uuringute ja operatsioonide olemasolu.
- Patsiendile selgitatakse teostatava protseduuri olemust. Vajalik on ka patsiendi poolt allkirjastatud nõusolekuvorm.
- Õde teeb kindlaks, et patsient ei ole tarvitanud verevedeldajad üldse, või „puhastus“ perioodi vältel; allergiliste reksioonide esinemist; „külmetushaiguste“ sümptomite olemasolu. Küsitavuste korral pöörduv arsti poole.
- Enne protseduuri algust õde rajab veenitee.
- Südametegevust jälgitakse kardiomonitoriga.
- Patsiendile aidatakse võtta õige asend, vajadusel patjade ja rullide abiga.
- Protseduuri ajaks patsiendile pannakse tinapõllest kaelakaitse kilpnäärme kaitsmiseks ( v.a. kaelalülidel tehtava protseduuri ajaks); kaelapiirkonna protseduuri ajaks kaitstakse alakeha.
- Punktsioonikoht puhastatakse desinfitseeriva vahendiga ning patsient kaetakse steriilsete linadega.

- Punkttsioonikoht tuimestatakse lokaalanesteetikumiga.

## RAVIPROTSSEDUURI TEOSTAMINE

- Raviprotseduuri viib läbi kvalifitseeritud brigaad (valuarst ja kaks valuõde).
- Raviprotseduur teostatakse spetsiaalselt radioloogilisteks protseduurideks disainitud/ehitatud ruumis, kus töötades järgitakse rangelt anti- ja aseptika reegleid.
- Protseduuri teostav personal peab kandma tinapõllesid, kaelakaitseid, tinamütse ja kaitseprille.
- Protseduurid on plaanilised
- Punkteeritakse epiduraal ruum standardses „loss of resistance“ tehnikas.
- Punkttsiooni koha, nõela lokaliseerimise ja asendi muutust jälgitakse fluoroskoopiliselt kasutades pulssfluoroskoopiat. C-kaare röntgentoru peab asuma patsiendi all, et vahendada hajukiirgust. Töö toimub automaatses režiimis.
- Nõela asukoht epiduraalruumis kontrollitakse kontrasteerides viimast kontrastainega.
- Epiduraalruumi manustatakse lokaalanesteetikumi testdoos. Kui 5 minuti jooksul puuduvad spinaalanesteesia tunnused, siis manustatakse glükokortikoidi ja lokaalanesteetikumi lisakogus.
- Peale kontrastaine manustamist pilt salvestatakse.
- Raviprotseduuri järgselt eemaldatakse epiduraalnõel. Asetatakse side. Patsient keeratakse selja peale. Jälgitakse seisundit.
- Kui on selge, et seisund on stabiilne ja patsient võib tõusta, siis aidatakse teda minna jälgimisruumi, kus teda jälgitakse 30 minutid. Kui selle aja jooksul protseduuri võimalikud kõrvalnähud ei ilme, eemaldatakse veenikanüül ja patsient lubatakse koju.
- Enne koju lubamist öde seletab patsiendile võimaliku seisundi muutuse variandid (valu tugevuse ja iseloomu muutus), annab korduva visiidi ajaga meespea.
- Uuringu lõpus saadab öde uuringu pildid pildipanka. Kui uuringu arhiveerimine on seadistatud automaatselt, veendub öde, et uuring on saadetud pildipanka.
- Raviprotseduuri järgselt on patsient vabal režiimil
- Parast uuringu teostamist puhastatakse kasutuses olnud pinnad ja aparaat selleks ettenähtud puhastusvahenditega.

## SOOVITUSLIKUD UURINGUPARAMEETRID

- Ülesvõtted AP suunas.
- Vajadusel teostatakse lisaprojektsioonides (vajalik harva, tavaliselt lülisamba raskete deformatsioonide korral).
- Ülesvõtted nõela positsioneerimiseks ja epiduraalruumi kontrasteerimiseks.

## KVALITEETSE PROTSEDUURI KRITEERIUMID

- Epiduraalruum kontrasteerub.
- Testdoosi ja teise lokaalanesteetikumi doosi manustamisel ei tekki spinaalanesteesia tunnused.
- Protseduuri järgselt patsient valuvaba, puuduvad motoorse blokaadi tunnused.
- Puuduvad kõrvalnähud, mis on seotud lokaalanestetikumi toksilisusega.

## INTRPRETEERIMINE, VASTUS JA DOKUMENTEERIMINE

- Arst interpreteerib leidu ja vormistab protseduuri vastuse. Vormistatud on protseduuri kirjeldus ja normist erinev leid.
- Vastus arhiveeritakse infosüsteemis, uuring ja vastus on nähtavad pildipangas.

## NÕUDED SEADMETELE

- Uuringuid teostatakse spetsiaalse röntgeni aparadi – C-kaarega.
- Monitoridele ja röntgentorule on kõrgendatud nõudmised, kuna visualiseeritavad struktuurid on üsna väikesed, pildi lahutusvõime peab olema hea.
- Lisaks röntgeni aparadile peavad kabinetis olema protseduuriks vajalikud tarvikud ja ravimid, elustamisvahendid (defibrillator, intubatsiooni vahendid, hapniku varustus ja kardiovaskulaarse elustamise tarvikud ja medikamendid), patsiendi jälgimise seadmed (EKG, hemodünaamika parameetrid jms).